

מועד קטן כא: (5 שורות מלמטה) עד כג. (שורה ראשונה רחבה)

ביאורים

אבלות על הורים מול אבלות על קרובים: אבלות על הורים ל"ע נמשכת י"ב חודש לעומת זאת אבלות על בנים ל"ע נמשכת רק שלושים יום. רבים שואלים מדוע אבלות על בן קלה יותר מאבילות על הורים הרי בפועל הרבה יותר קשה להתמודד עם אובדן של בן מאשר להתמודד עם אובדן של הורה. אחת התשובות לדבר היא ההנחה שהלכות אבלות אינן רק דרך להתמודד עם קושי וצער, אלא גם מחוייבות כלפי הנפטר. התוספת של אבלות על הורים נובעת מהמחוייבות שיש כלפי הורים (גם אם לעיתים צער על הקרוב כבד יותר) ולכן יש להתאבל עליהם זמן רב יותר. (דין זה בא לידי ביטוי גם בדין קריעה - על הורים יש לקרוע גם אם לא קרע בשעת המיתה, וזאת בניגוד לשאר הקרובים שיש לקרוא רק בשעת הכאב העז של המיתה) עקרון זה של אבלות מתוך מחוייבות בא לידי ביטוי גם לגבי אבלות נשיא (כשנשיא נפטר כל הקהל מתאבל לא מפני הצער הרב שהרגישו אלא מתוך מחוייבות לנשיא שהוביל את הקהילה והציבור).

אבל המצטרף באיחור ל'שבעה'

היה במקום קרוב:

ת"ק: הגיע עד היום השלישי: מצטרף לספירה שלהם. הגיע לאחר היום השלישי: סופר לחוד שבעה ימים.

ר"ש (וכך הלכה): הגיע עד היום השביעי: מצטרף לספירה שלהם. (ובתנאי שכשהגיע היו עדיין מנחמים) הגיע לאחר היום השביעי: סופר לחוד שבעה ימים.

היה במקום רחוק:

בכל מקרה: סופר לחוד שבעה ימים.

ובתנאי שהגדול נמצא בבית (ואחד הצעירים במשפחה הוא זה שהגיע)

ואם גדול הבית הלך לצורך המת וחזר תוך 3 ימים, הרי זה כאילו הוא בבית.

כשמולכים את המת למדינה אחרת לקבורו:

הנשארים מתחילים לשבת 'שבעה' כשהחזירו פניהם מללוות את המת.

הבדלים כלליים באבלות בין הוריו לשאר קרובים

הוצאת המת לקבורה: בשאר קרובים: יש להזדרז. באביו ואמו: יש להשהות.

עסק מותר (דבר האבד): בשאר קרובים: רשאי. באביו ואמו: ימעט.

חליצת כתף: בשאר קרובים: פטור. באביו ואמו: חייב.

היתר תספורת: בשאר קרובים: לאחר 30 יום. באביו ואמו: כשיגערון בו חבריו.

אך בערב שבת/חג: יזדרז. (כי עושה זאת לכבודם)

על נשיא כולם חייבים לחלוץ.

מקום החליצה:
על חכם: מימין.
על אב ב"ד: משמאל.
על נשיא: משני הצדדים.

הבדלים בין קריעה על הוריו לקריעה על שאר קרובים

<u>שיעור הקריעה:</u>	<u>בשאר קרובים:</u> קורע טפח. ("ויחזק דוד... ויקרעם", ואין אחיזה פחות מטפח) <u>באביו ואמו:</u> קורע עד שיגלה את לבו.
<u>כיצד קורע:</u>	<u>בשאר קרובים:</u> ביד או בכלי (כדי לא להפסיד את הבגד). <u>באביו ואמו:</u> ביד.
<u>כמה בגדים קורע:</u>	<u>בשאר קרובים:</u> קורע רק את הבגד העליון. <u>באביו ואמו:</u> קורע את כל הבגדים. (חוץ מהבגד שעל ראשו)
<u>היכן קורע:</u>	<u>בשאר קרובים:</u> היכן שירצה. <u>באביו ואמו:</u> בחוץ. (וכן הדין בקריעה על נשיא)
<u>שפת הצווארון ('קמי שפה):</u>	<u>בשאר קרובים:</u> מח' האם חייב לקרוע. <u>באביו ואמו:</u> חייב לקרוע.
<u>תפירת הקרע:</u>	<u>בשאר קרובים:</u> אחרי השבעה - תפירה גסה, אחרי השלושים - תפירה מלאה. <u>באביו ואמו:</u> אחרי השלושים - תפירה גסה, וזהו.

אשה אבלה:

ת"ק: קורעת כמו האיש.
רשב"א: אם מת אביה או אמה
קורעת את כל הבגדים באופן צנוע.

אשה תופרת תפירה גסה מיד
לאחר הקריעה, מפני כבודה.

גם קריעה על רבו, אב ב"ד, נשיא:
אסור לתפור במדויק לעולם.

ברייתא

חכם שמת:
בית מדרשו בטל.
אב ב"ד שמת:
כל בתי מדרשות שבעירו בטילין - ונכנסין לביהכנ"ס ומשנין את מקום ישיבתם.
נשיא שמת:
כל בתי מדרשות בטילין - ומתפללין ביחידות, והולכים לביהכנ"ס רק לקריאת התורה.

ברייתא

יציאת האבל מביתו:

שלב א': לא יוצא מביתו.
שלב ב': יוצא מביתו אך אינו יושב במקומו.
שלב ג': יוצא מביתו ויושב במקומו אך אינו מדבר.
שלב ד': מותר הכל, ככל אדם.

אורכו של כל שלב:

ת"ק:
כל השלבים: שבוע

ר"י:
שלב א': שבועיים
שאר השלבים: שבוע

ברייתא

שמועה ואגדה בבית האבל:

ת"ק: לא אומרים.
רחב"ג: כן היה אומר.